

**Analiza anketnega vprašalnika
za sodelujoče pri
poskusnem preverjanju znanja
v 3. razredu osnovne šole**

Državni izpitni center

Državni izpitni center
2023

Analiza anketnega vprašalnika za sodelujoče pri poskusnem preverjanju znanja
v 3. razredu osnovne šole v šolskem letu 2022/2023

Avtorici: *Anja Roter Žugič* in *Erika Vitez*

Anketni vprašalnik:

Alije Jagodnik, Saša Masterl, Ana Radović, Erika Semen, dr. Andrejka Slavec Gornik

Izdal: *Državni izpitni center*

Računalniški prelom: *Peter Škrj*

KAZALO

UVOD	1
1 Izvedba poskusnega preverjanja znanja.....	2
2 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine	7
3 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike	14
4 Stališča do poskusnega preverjanja znanja.....	21
5 Zaključek	25
PRILOGA	26

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1	2
Preglednica 1.2.1	3
Preglednica 1.2.2	3
Preglednica 1.3	4
Preglednica 1.4.1	5
Preglednica 1.4.2	5
Preglednica 1.4.3	6
Preglednica 1.4.4	6
Preglednica 2.1	7
Preglednica 2.2	7
Preglednica 2.4	8
Preglednica 2.5	8
Preglednica 2.6	9
Preglednica 2.7	9
Preglednica 2.8	10
Preglednica 2.9	10
Preglednica 2.11	12
Preglednica 2.12	12
Preglednica 3.1	14
Preglednica 3.2	14
Preglednica 3.3	15
Preglednica 3.4	15
Preglednica 3.5	16
Preglednica 3.6	16
Preglednica 3.7	17
Preglednica 3.8	17
Preglednica 3.9	17
Preglednica 3.11	19
Preglednica 3.12	19
Preglednica 4.1	21
Preglednica 4.2	22
Preglednica 4.3	22
Preglednica 4.5	24

UVOD

V šolskem letu 2022/2023 smo na šolah ponovno izvedli prostovoljno poskusno preverjanje znanja v 3. razredu. Po končani izvedbi smo želeli pridobiti mnenja učiteljev¹ o izvedbi in preizkusih, zato smo pripravili anketni vprašalnik za vse v poskusu sodelujoče učitelje. Anketni vprašalnik je bil na spletnem naslovu <https://1ka.arnes.si/a/cb32de2a> dostopen od 14. 4. 2023 do 21. 4. 2023. Za izpolnitev anketnega vprašalnika se je odločilo 236 učiteljev.

Vprašalnik je bil sestavljen iz štirih poglavij. V poglavju *Izvedba poskusnega preverjanja znanja* nas je zanimalo, kako so se šole odločile za sodelovanje pri poskusnem preverjanju, katero šolsko uro so učitelji izbrali kot najprimernejšo za pisanje preizkusov, koliko časa so potrebovali za pripravo na pisanje in tudi, ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave.

V 2. in 3. poglavju, *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine* ter *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike*, smo se osredotočili na preizkus. Zanimalo nas je predvsem, kakšno mnenje imajo učitelji o nalogah v preizkusih, ali so se jim zdela navodila za reševanje nalog primerna, kako zahtevna sta se jim zdela preizkusa in ali so imeli učenci dovolj časa za reševanje nalog. Želeli smo ugotoviti, ali bi učitelji katero nalogo izpostavili kot prezahtevno oziroma premalo zahtevno. Učitelje smo povprašali tudi, ali so imeli z vrednotenjem nalog težave in ali se jim je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno.

V zadnjem poglavju, *Stališča do poskusnega preverjanja znanja*, smo želeli izvedeti, kakšna so stališča učiteljev, učencev in njihovih staršev do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu. Prosili smo jih tudi, da ocenijo koristnost uvedbe obveznega nacionalnega preverjanja znanja v 3. razredu.

V poročilu je predstavljena analiza vprašalnika, ki je prikazana po vrstnem redu vprašanj v anketnem vprašalniku. Vključuje tudi odgovore na odprta vprašanja.

V analizi odgovorov smo zajeli odgovore učiteljev, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot učitelji razrednega pouka in/ali ocenjevalci preizkusov iz slovenščine in/ali ocenjevalci preizkusov iz matematike.

Za podatke v analizi anketnega vprašalnika velja metodološko opozorilo: nekateri seštevki in razlike se zaradi zaokroževanja ne ujemajo.

¹ Moška slovnična oblika je uporabljena enakovredno za oba spola.

1 Izvedba poskusnega preverjanja znanja

Učiteljev, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot razredni učitelji pri izvedbi poskusnega preverjanja in so izpolnili anketo, je bilo 173.

1.1 Kako ste se na šoli odločili za prijavo na poskusno preverjanje znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.1

	Število	Delež (%)
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, brez predhodnega posvetovanja z učitelji.	59	34,10
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učiteljskim zborom.	14	8,09
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji razrednega pouka.	22	12,72
Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda.	73	42,20
Drugo: (Zapišite.)	5	2,89
Skupaj	173	100,00

V skoraj polovici sodelujočih šol (42,20 %) je prijavo na poskusno preverjanje izvedel ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda. Visok delež (34,10 %) učiteljev je navedel, da jih je prijavil ravnatelj brez predhodnega posvetovanja z učitelji.

Pod *Drugo* je pet učiteljev napisalo različne odgovore: prvi zapis je, da so se odločili učitelji 3. razreda sami, drugi, da jih je prijavil ravnatelj in da je prijava skoraj nujna, tretji, da učitelj ni seznanjen s tem, kako se je izvedla prijava, četrti, da so dobili informacijo, da so izbrani, vendar niso vedeli, kdo je izvedel prijavo, peti zapis pa je »ne vem«.

1.2 Katero šolsko uro ste določili za izvedbo poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine oziroma iz matematike?

(Šolsko uro izberite za vsak predmet posebej.)

Preglednica 1.2.1

Slovenščina	Število	Delež (%)
1. ura	100	57,80
2. ura	50	28,90
3. ura	20	11,56
4. ura	2	1,16
5. ura	1	0,58
6. ura	0	0,00
Skupaj	173	100,00

Preglednica 1.2.2

Matematika	Število	Delež (%)
1. ura	99	57,23
2. ura	57	32,95
3. ura	15	8,67
4. ura	2	1,16
5. ura	0	0,00
6. ura	0	0,00
Skupaj	173	100,00

Več kot polovica sodelujočih učiteljev je za izvedbo poskusnega preverjanja izbrala 1. šolsko uro (57,80 % za slovenščino in 57,23 % za matematiko), drugi največji pa je bil delež tistih, ki so za to izbrali 2. šolsko uro. Na dveh šolah so izbrali 4. šolsko uro (tako za slovenščino kot za matematiko). 5. šolsko uro so za izvedbo preverjanja iz slovenščine izbrali na eni šoli, na nobeni šoli pa niso izbrali 5. šolske ure za izvedbo preverjanja iz matematike, ravno tako za izvedbo preverjanja na nobeni šoli niso izbrali 6. šolske ure.

1.3 Koliko časa ste porabili za pripravo na pisanje (lepljenje šifer, branje navodil z naslovnice ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.3

	Število	Delež (%)
Manj kot 5 minut.	5	2,89
Od 5 do 10 minut.	66	38,15
Od 10 do 15 minut.	89	51,45
Več kot 15 minut.	13	7,51
Skupaj	173	100,00

Na večini šol (89,60 %) so za pripravo na pisanje porabili od 5 do 10 ali od 10 do 15 minut.

1.4.1 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri lepljenju šifer?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.1

	Število	Delež (%)
Ne.	160	92,49
Da.	13	7,51
Skupaj	173	100,00

Večina učiteljev (92,49 %) je zapisala, da učenci niso imeli težav pri lepljenju šifer.

Tisti, ki so zapisali, da so učenci imeli težave pri lepljenju (7,51 %), so navedli različne težave. Štirje učitelji so napisali, da so učencem pomagali pri lepljenju šifer, eden izmed njih je napisal, da so šifre prilepili učitelji sami že pred začetkom pisanja. Trije učitelji so napisali, da so učenci nalepili šifre na napačno mesto na preizkusu, ravno tako trije pa, da je bilo lepljenje šifer zamudno, nerodno in da so učenci iskali mesto, kam naj nalepijo šifro. Posamezni učitelji so zapisali še, da učenci niso poslušali navodil glede lepljenja šifer, da nalepke niso znali odlepiti z lista in so jo strgali ter da so bile nekatere šifre natisnjene na dveh nalepkah.

1.4.2 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri trganju perforirane priloge pri slovenščini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.2

	Število	Delež (%)
Ne morem odgovoriti, ker sem sodeloval samo pri pisanju matematike.	7	4,05
Ne.	91	52,60
Da.	75	43,35
Skupaj	173	100,00

Malo več kot polovica učiteljev (52,60 %) je zapisala, da učenci niso imeli težav pri trganju perforirane priloge pri slovenščini.

Od učiteljev, ki so navedli, da so učenci imeli težave s trganjem perforirane priloge (43,35 %), jih je največ (22) navedlo, da učenci niso znali, si niso upali, jim je bilo težko ali so bili nespretni pri trganju perforirane priloge. Skoraj enako število učiteljev (21) je napisalo, da so učenci potrebovali pomoč učitelja. 14 učiteljev je napisalo, da so učenci strgali prilogo in jim je ob tem razpadel preizkus. Devet učiteljev je napisalo, da učenci niso trgali na predvidenem perforiranem delu in so iztrgali celoten list, prav tako devet učiteljev je opozorilo še na slabo perforacijo, saj se je po njihovem mnenju težko trgalo na perforiranem delu.

1.4.3 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.3

	Število	Delež (%)
Ne.	167	96,53
Da.	6	3,47
Skupaj	173	100,00

Učitelji navajajo (96,53 %), da učenci v veliki večini niso imeli težav z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa. Le šest učiteljev je napisalo, da so bile take težave.

Zapisi učiteljev so različni. Trije učitelji so napisali, da so navodila učencem prebrali sami oziroma da so jim pri tem morali pomagati. Dva učitelja sta napisala, da učenci niso vedeli, ali morajo sami napisati datum rojstva. Eden od učiteljev je zapisal komentar, da učenci slabo berejo.

1.4.4 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri drugih opravilih?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 1.4.4

	Število	Delež (%)
Ne.	161	93,06
Da.	12	6,94
Skupaj	173	100,00

Tudi pri drugih opravilih je večina učiteljev (93,06 %) napisala, da učenci niso imeli težav.

Učitelji, ki so na vprašanje odgovorili pritrdilno, so navajali različne težave. Največ (6) jih je zapisalo, da so bile težave s pripravo na pisanje (na primer s pripravo ustreznega pisala), da so učenci želeli preizkus reševati s svinčnikom, da učenci niso imeli ustreznih pripomočkov in da niso navajeni, da nimajo na mizi celotne peresnice. Dva učitelja sta napisala, da so imeli učenci težave z dolžino preizkusa. Posamezni komentarji so bili še: težave z organizacijo dela v preizkusu, ne vedo rojstnega datuma, težave pri trganju perforirane priloge pri slovenščini, za reševanje nalog pri matematiki so imeli premalo časa.

2 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine

Na vprašanja, ki se nanašajo na poglavje *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine*, so odgovarjali učitelji, ki so ocenjevali preizkuse poskusnega preverjanja iz slovenščine. Takih učiteljev je bilo 163.

OCENA IZHODIŠČNEGA BESEDILA

2.1 Kako ocenjujete dolžino izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.1

	Število	Delež (%)
Izhodiščno besedilo je bilo prekratko.	0	0
Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav dolgo.	86	52,76
Izhodiščno besedilo je bilo predolgo.	77	47,24
Skupaj	163	100,00

Malo več kot polovica učiteljev (52,76 %) meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav dolgo, preostali (47,24 %) pa, da je bilo predolgo. Nihče ne meni, da je bilo izhodiščno besedilo prekratko.

2.2 Kako ocenjujete zahtevnost izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.2

	Število	Delež (%)
Izhodiščno besedilo je bilo premalo zahtevno.	0	0
Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav zahtevno.	133	81,60
Izhodiščno besedilo je bilo prezahtevno.	30	18,40
Skupaj	163	100,00

Večina učiteljev (81,60 %) meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav zahtevno, 18,40 % pa jih meni, da je bilo prezahtevno. Nihče ne meni, da je bilo izhodiščno besedilo premalo zahtevno.

2.3 Če imate še kakšen komentar v zvezi z izhodiščnim besedilom, ga, prosimo, napišite.

Dodatni komentar o izhodiščnem besedilu je napisalo 31 učiteljev. Od tega jih je 16 menilo, da je bilo izhodiščno besedilo za nekatere učence prezahtevno, predolgo in/ali težko razumljivo. Devet učiteljev meni, da je učence izhodiščno besedilo zmedlo, saj že poznajo legendo o kralju Matjažu, v kateri se okrog mize ovije brada kralja Matjaža, ne brki. Nekaj učiteljev (3) meni, da je bila zavajajoča ilustracija. Dva učitelja sta pohvalila izbiro besedila. En učitelj je predlagal, da bi učencem besedilo prebrali ali da bi predvajali posnetek, namesto da učenci besedilo sami preberejo.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

2.4 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.4

	Število	Delež (%)
Preizkus je bil prezahteven.	42	25,77
Preizkus je bil ravno prav zahteven.	118	72,39
Preizkus je bil premalo zahteven.	3	1,84
Skupaj	163	100,00

Več kot dve tretjini učiteljev (72,39 %) meni, da je bil preizkus ravno prav zahteven, 25,77 % pa jih meni, da je bil preizkus prezahteven. Trije učitelji so zapisali, da je bil preizkus premalo zahteven.

2.5 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.5

	Število	Delež (%)
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.	0	0
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.	91	55,83
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.	72	44,17
Skupaj	163	100,00

Več kot polovica učiteljev (55,83 %) meni, da so imeli učenci časa za reševanje preizkusa ravno prav, preostali učitelji (44,17 %) pa menijo, da je bilo časa premalo. Nihče od učiteljev ni zapisal, da je bilo časa za reševanje preizkusa preveč.

2.6 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.6

	Število	Delež (%)
Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.	151	92,64
Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.	12	7,36
Skupaj	163	100,00

Navodila za reševanje nalog učitelji ocenjujejo kot primerna (92,64 %).

Nekateri učitelji so navedli več nalog, pri katerih po njihovem mnenju navodila za reševanje nalog niso bila primerna. Učitelji, ki so napisali, da navodila za reševanje nalog niso bila primerna, so izpostavili šest nalog, eden od učiteljev pa je napisal, da so bila navodila za reševanje nalog neprimerna pri vseh nalogah. Pri 9. nalogi so učitelji (5) zapisali, da je bilo besedilo dvoumno in prezahtevno in da iz njega učenci niso mogli izluščiti, kakšen je/kakšen je bil videti kralj Matjaž, ter da jih je zmedla slika. Predlagali so, da bi bilo v navodilih naloge bolje, če bi bilo zapisano »opis kralja Matjaža«, ne pa, kako je bil videti kralj Matjaž. Pri 2. nalogi je bil podan komentar (3), da učenci niso razumeli navodil naloge (da je treba odgovoriti v obliki povedi) in da bi za razumevanje moral zadoščati tudi odgovor »december«. Pri 10. nalogi so bila po mnenju učiteljev (3) nerazumljiva navodila v nalogi in učenci niso znali poiskati odgovora v besedilu, to pa je eden od učiteljev napisal tudi za 6. nalogo. Za 11. nalogo sta dva učitelja zapisala, da je bilo v besedilu navedenih malo značilnosti pravljice. Pri 12. nalogi pa učitelj ni podal pojasnila. Učitelj, ki je zapisal, da so bila navodila za reševanje nalog neprimerna pri vseh nalogah, je kot razlog navedel način točkovanja.

2.7 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.7

	Število	Delež (%)
Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.	158	96,93
Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.	5	3,07
Skupaj	163	100,00

Tipe nalog v preizkusu učitelji ocenjujejo kot ustrezne (96,93 %).

Pet učiteljev je zapisalo, da so bili tipi nalog v preizkusu neustrezni. Dva učitelja menita, da je bilo premalo preverjanja jezikovne pravilnosti. Ravno tako sta dva učitelja zapisala, da niso bile primerne ilustracije (na primer, pri 5. nalogi sta si bili 2. in 3. ilustracija preveč podobni). En učitelj je zapisal, da tip naloge ni bil ustrezen pri 11. in 12. nalogi, vendar ni razložil, zakaj tako meni.

2.8 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.8

	Število	Delež (%)
Da.	32	19,63
Ne.	131	80,37
Skupaj	163	100,00

80,37 % učiteljev meni, da naloge niso bile prezahtevne, preostalih 19,63 % učiteljev pa je na vprašanje odgovorilo pritrdilno. Nekateri učitelji so navedli več nalog, ki so bile po njihovem mnenju prezahtevne. Od 32 učiteljev, ki menijo, da je bila katera izmed nalog prezahtevna, je 11 učiteljev kot prezahtevno navedlo 9. nalogo, za katero so napisali, da so učenci opisovali kralja Matjaža s slike in iz splošnega poznanja (da ima brado), strinjali pa se niso niti s točkovanjem naloge. Pri 11. nalogi učitelji (10) menijo, da so imeli učenci premalo časa za reševanje, da učenci ne znajo naštetih značilnosti pravljice, vendar jih prepoznajo; dodali so tudi, da pri pouku še niso obravnavali te snovi. Za 10. nalogo so učitelji (5) navedli, da so imeli učenci premalo časa za ponovno branje besedila in iskanje podatkov v njem ter da niso razumeli besede »pogoja«. Pri 12., tvorbeni nalogi so štirje učitelji napisali, da imajo učenci težave s samostojnim pisanjem, šteli so povedi in naredili pravopisne napake. Menijo, da je bila naloga težka in da je bilo premalo časa za reševanje. Posamezni učitelji so kot prezahtevno navedli še 1. nalogo (naslov besedila je učence napeljal na napačen odgovor), 2. nalogo (nekaterim učencem naloga ni bila blizu), 4. nalogo (premalo jasen potek dogodkov) in 6. nalogo (težave je povzročala utemeljitev). En učitelj je napisal, da so bili težki naslednji izrazi: utemelji, pogoj, značilnost, podatek, ustreza. En učitelj je še zapisal, da za večino nalog velja, da so učenci sicer razumeli navodila, a so napisali premalo, da bi jim bile dodeljene točke. Prav tako je eden od učiteljev napisal, da učenci na njihovi šoli slabo obvladajo slovenski jezik, premalo berejo in ne razumejo prebranega.

2.9 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.9

	Število	Delež (%)
Da.	0	0
Ne.	163	100
Skupaj	163	100,00

Nihče od učiteljev ne meni, da je bila katera izmed nalog premalo zahtevna.

2.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

Dodatni komentar je napisalo 35 učiteljev. Največ (13) jih je napisalo, da je bil preizkus prezahteven, da je bilo izhodiščno besedilo predolgo, da učenci slabše berejo in ne berejo z razumevanjem ter da jim je zmanjkalo časa. Osem jih meni, da je bilo v preizkusu premalo nalog za preverjanje jezikovne pravilnosti. Štirje menijo, da so bile ilustracije zavajajoče pri nalogah, v katerih je bilo treba navesti podatke iz besedila. Predlagajo, da se upoštevajo odgovori tudi glede na ilustracijo ali da se v preizkus ne dajejo ilustracije ali pa da se bolj jasno zapiše, da se naloga nanaša le na podatke iz besedila, in ne tudi na ilustracijo. Dva učitelja menita, da imajo učenci težave s prepoznavanjem značilnosti pravljič, dva učitelja pa sta tudi napisala, da so bile naloge dvoumne. Posamezni učitelji so zapisali še: predlog, da bi se za vsak pravičen odgovor dodelila točka, predlog, da bi se preverjanje izvajalo v juniju, predlog, da bi se učencem izhodiščno besedilo prebralo ali predvajalo. En učitelj je zapisal, da je preverjanje vsekakor smernica za učitelja, vendar se ne strinja s točkovanjem in s tem, da bi se preverjanje uporabljalo za primerjanje med šolami, en učitelj je pohvalil preverjanje in dodal, da pogreša višjo raven že v nižjih razredih, eden pa je dal nasvet, da bi se bilo treba posvetiti sestavi preizkusov po zahtevnosti in obsegu.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

2.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.11

	Število	Delež (%)
Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.	136	83,44
Z vrednotenjem nalog sem imel težave.	27	16,56
Skupaj	163	100,00

Večina učiteljev (83,44 %) ni imela težav z vrednotenjem nalog.

Nekateri učitelji, ki so imeli težave z vrednotenjem nalog, so navedli več nalog, s katerimi so imeli težave. Največ jih je imelo težave z vrednotenjem 12. naloge (12). Zapisali so, da so bila navodila za vrednotenje premalo natančna in da je bilo težko poiskati značilnosti pravljičice, predlagali pa so tudi, da bi se upoštevalo več slovničnih napak, če učenec napiše daljše besedilo. Sedem jih je imelo težave z vrednotenjem 9. naloge. Niso se strinjali, da pri vrednotenju niso bila pomembna pravopisna pravila; menijo tudi, da bi se moral upoštevati odgovor, da se je brada ovila okoli mize, saj učenci to poznajo iz legende o kralju Matjažu. Šest učiteljev je imelo težave z vrednotenjem 11. naloge, v kateri so učenci navajali značilnosti pravljičice na splošno, in ne le iz besedila, pa tudi, ker se ni vrednotila jezikovna pravilnost. Posamezni učitelji so imeli pri vrednotenju težave še pri 3. nalogi (nekateri učenci so kot kraj dogajanja zapisali skalovje), pri 5. nalogi (učenci so se zmedli, ker so sličice primerjali s sličico v besedilu, in ne z besedilom) in pri 10. nalogi (ker pri vrednotenju niso bila pomembna pravopisna pravila), en učitelj pa je imel težave pri vseh nalogah, ker niso bila pomembna pravopisna pravila in ker meni, da so učenci pri marsikateri nalogi mislili prav, vendar se zato, ker beseda ni bila izbrana točno, točka ni priznala.

2.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 2.12

	Število	Delež (%)
Da.	30	18,40
Ne.	133	81,60
Skupaj	163	100,00

81,60 % učiteljev se strinja, da je bilo točkovanje nalog ustrezno, 18,40 % anketiranih pa meni, da je bilo točkovanje katere izmed nalog neustrezno.

Nekateri učitelji so našli več nalog, pri katerih je bilo po njihovem mnenju točkovanje neustrezno. Največ učiteljem se je zdelo neustrezno točkovanje pri 9. nalogi (13). Predlagajo drugačno vrednotenje – za vsak zahtevan podatek 1 točka ali za tri zahtevane podatke 2 točki. Ne strinjajo se s tem, da učenec ne dobi točke, če navede dva podatka od treh. Pri 2. nalogi so učitelji (5) navedli, da bi se moral upoštevati tudi odgovor »december«. Pri 12. nalogi so učitelji (3) izpostavili slovnične napake, in sicer da jih je učenec, ki je napisal daljše besedilo, naredil več in da bi se to moralo upoštevati. Pri 3., 4., 5., 6. in 8.

nalogi je skupaj devet učiteljev predlagalo drugačno točkovanje (na primer: točko za vsak podan odgovor, dve točki – ena za pravilni odgovor, druga za obrazložitev).

2.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar k navodilom za vrednotenje je napisalo 17 učiteljev. Odgovori učiteljev so bili precej podobni, in sicer da se ne strinjajo s točkovanjem in da predlagajo, da je predvidena 1 točka za vsak zahtevan odgovor oziroma da se točkujejo tudi delno pravilni odgovori. Tak komentar je napisalo 13 učiteljev. Eden izmed njih je dodal, da predlaga, da bi se preverjanje izvedlo konec maja ali v začetku junija. Dva predlagata vrednotenje jezikovne pravilnosti pri več nalogah. En učitelj je podal kritiko na obrazce za točkovanje, v katerih so po njegovem mnenju premajhni kvadratki, prav tako en učitelj pa predlaga elektronsko vrednotenje.

3 Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike

Na vprašanja, ki se nanašajo na poglavje *Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike*, so odgovarjali učitelji, ki so ocenjevali preizkuse poskusnega preverjanja iz matematike. Takih učiteljev je bilo 161.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

3.1 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.1

	Število	Delež (%)
Preizkus je bil prezahteven.	113	70,19
Preizkus je bil ravno prav zahteven.	46	28,57
Preizkus je bil premalo zahteven.	2	1,24
Skupaj	161	100,00

Večina anketiranih (70,19 %) meni, da je bil preizkus prezahteven, medtem ko jih manjši del (28,57 %) meni, da je bil preizkus ravno prav zahteven. Dva učitelja sta navedla, da je bil preizkus premalo zahteven.

3.2 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.2

	Število	Delež (%)
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.	0	0,00
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.	19	11,80
Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.	142	88,20
Skupaj	161	100,00

88,20 % učiteljev meni, da je bilo časa za reševanje premalo, preostali (11,80 %) pa menijo, da so imeli učenci časa za reševanje preizkusa ravno prav. Nihče od učiteljev ni navedel, da je bilo časa za reševanje preveč.

3.3 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.3

	Število	Delež (%)
Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.	130	80,75
Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.	31	19,25
Skupaj	161	100,00

Navodila za reševanje nalog učitelji ocenjujejo kot primerna (80,75 %).

Od učiteljev, ki so označili, da navodila za reševanje nalog niso bila primerna (31), jih je največ (15) navedlo navodila pri 5., 6. in 7. nalogi, kot utemeljitev pa so navedli, da so bila navodila preobsežna, preveč kompleksna ali nejasna. Pet učiteljev je navedlo navodilo naloge 2.b, s pojasnilom, da učencem ni bilo razumljivo, kaj pomeni napisati pravilo za vzorec. Pet učiteljev je navedlo navodila pri nalogi 3.d, ki naj bi bila zavajajoča v tem smislu, da učenci niso vedeli, ali gre za dolžino igrišča na risbi ali dolžino realnega igrišča zunaj. Štirje učitelji so opozorili na nalogo 4.d in zapisali, da v navodilih manjka podatek, da sta Eva in Tina skupaj izdelali 16 geometrijskih teles. Posamezni odgovori so navajali še navodila pri nalogi 4.c (neprimerna slika telesa), pri 1. nalogi (izraz »velja enakost«) in nalogi 3.e (ni jasno, da je treba v prikaz vključiti tudi otroka zunaj množice).

3.4 Ali se strinjate, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da ta vsebujejo slikovne znake, npr. kvadratek za plus, minus ...?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.4

	Število	Delež (%)
Da.	144	89,44
Ne.	17	10,56
Skupaj	161	100,00

Večina učiteljev (89,44 %) se strinja, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da navodila vsebujejo slikovne znake.

3.5 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.5

	Število	Delež (%)
Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.	140	86,96
Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.	21	13,04
Skupaj	161	100,00

Večina anketiranih (86,96 %) meni, da so tipi nalog v preizkusu ustrezni.

Od 21 učiteljev, ki so označili, da so bili tipi nalog neustrezni, jih je največ (17) navedlo 5., 6. in 7. nalogo, z utemeljitvijo, da so bile sestavljene besedilne naloge predolge oziroma da so se podvprašanja med seboj navezovala (če je učenec naredil napako na začetku, je napaka sledila učencu v celotni nalogi). Dva učitelja sta opozorila na nalogo 6.b, saj menita, da je bila zavajajoča, ker za odgovor nimamo podatkov. Posamezni učitelji so navedli še nalogo 1.b (številski izrazi, ki jih pri pouku še niso obravnavali), nalogo 3.e (Euler-Vennov prikaz, ki ga še niso obravnavali) in nalogo 4.c, ker je zahtevala abstraktno predstavo, ki je veliko učencev še nima.

3.6 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.6

	Število	Delež (%)
Da.	84	52,17
Ne.	77	47,83
Skupaj	161	100,00

52,17 % učiteljev meni, da je bila kakšna izmed nalog prezahtevna, preostalim (47,83 %) pa se ni zdelo, da bi bile naloge prezahtevne.

Največ učiteljem (40) se je zdela prezahtevna 7. naloga. Zapisali so, da je bila preobsežna, preveč kompleksna, s preveč podvprašanji oziroma da so imeli učenci težave s sledenjem navodilom. Nekaj učiteljev je ob tem navedlo tudi pomislek, da je naloga od učencev zahtevala poznavanje pravil košarke. Prezahtevna se jim je zdela tudi 6. naloga (33 učiteljev), za katero so prav tako zapisali, da je bila preobsežna, da je imela preveč podvprašanj in je od učenca zahtevala veliko bralnega razumevanja in kompleksnih strategij reševanja. Nekateri učitelji so kot prezahtevno posebej navedli podvprašanje 6.b, z utemeljitvijo, da je bilo zavajajoče, saj odgovora nanj ni mogoče ugotoviti s pomočjo legende. Učitelji, ki so navedli, da je bila prezahtevna 5. naloga (12 učiteljev), so napisali, da je bilo med podvprašanji preveč navezovanja, da je bil prikaz stotičnega kvadrata neustrezen in da so bila navodila nejasna. Učitelji, ki so navedli, da je bila prezahtevna naloga 4.c (18 učiteljev), so zapisali, da imajo učenci zanjo še premalo prostorske predstavljalnosti. Prezahtevna se jim je zdela tudi naloga 4.d (13 učiteljev), in to zaradi preveč kompleksne strategije reševanja. Devet učiteljev je izbralo 3. nalogo, pri tem pa večinoma navajajo, da je bil prikaz preseka množic za učence prezahteven.

Pri 2. nalogi (izbralo jo je 7 učiteljev) so zapisali, da učenci niso znali ubesediti navodila za risanje vzorca (postavka 2.b) in da je pri postavki 2.c strategija preštevanja vzela učencem preveč časa, pričakovati drugačne strategije pa bi bilo na tej stopnji prezgodaj. Trije učitelji menijo, da je bila prezahtevna 1. naloga.

3.7 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.7

	Število	Delež (%)
Da.	4	2,48
Ne.	157	97,52
Skupaj	161	100,00

Učitelji so večinoma (97,52 %) menili, da naloge niso bile premalo zahtevne, štirje učitelji pa, da je preizkus vključeval tudi premalo zahtevne naloge. En učitelj pri tem navaja nalogo 2.a, eden pa nalogo 4.a.

3.8 Ali so bile po vašem mnenju v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.8

	Število	Delež (%)
Da.	152	94,41
Ne.	9	5,59
Skupaj	161	100,00

Večina učiteljev (94,41 %) se strinja, da so bile v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja, devet učiteljev pa meni drugače. Po njihovem mnenju so manjkale naslednje vsebine: simetrija, skladnost, pisno računanje, poštevanka, soda in liha števila, merjenje (masa, denar), deli celote ter mreže in načrti.

3.9 Ali menite, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na določeni matematični vsebini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.9

	Število	Delež (%)
Da.	29	18,01
Ne.	132	81,99
Skupaj	161	100,00

Večina učiteljev (81,99 %) meni, da ni bil prevelik poudarek na posamezni izbrani matematični vsebini. Preostali (18,01 %) menijo, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na besedilnih/problemskih nalogah (16 učiteljev), obdelavi podatkov (5 učiteljev) in logiki (3 učitelji). Posamezni učitelji so zapisali še naslednje vsebine: *računanje z neznanim členom, geometrija in številski izrazi*.

3.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar o preizkusu znanja je napisalo 53 učiteljev. Največ učiteljev je napisalo, da je bil preizkus preobsežen oziroma da je bilo preveč besedilnih nalog in je zato zmanjkalo časa.

Dva učitelja sta napisala, da jim pri pouku ne uspe predelati vseh vsebin do pisanja preizkusa. Dva učitelja sta omenila, da je preizkus vseboval matematične probleme z veliko logičnega razmišljanja in sklepanja, še dva učitelja pa sta navedla, da so se naloge preveč navezovale druga na drugo oziroma da so bila navodila preveč kompleksna.

Učitelji so dali še nekaj posameznih predlogov:

- v nalogah, v katerih učenci merijo razdalje, naj bodo črte dolge do centimetra natančno, brez odstopanja v nekaj milimetrih,
- da bi učencem ostalo več časa za reševanje nalog, bi lahko učitelji prebrali navodila in besedila nalog (brez interpretacije),
- predlaga se več računskih nalog,
- v preizkus naj bodo vključena geometrijska telesa, ki se obravnavajo pri pouku,
- preverjanje znanja ob koncu 3. razreda osnovne šole naj postane obvezno na nacionalni ravni.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

3.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.11

	Število	Delež (%)
Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.	146	90,68
Z vrednotenjem nalog sem imel težave.	15	9,32
Skupaj	161	100,00

Večina učiteljev (90,68 %) ni imela težav z vrednotenjem nalog.

Od petnajstih učiteljev, ki so imeli težave z vrednotenjem, jih je šest napisalo, da so imeli težave s točkovanjem strategije oziroma z vrednotenjem delno rešenih nalog. Pet jih je zapisalo, da so imeli težave pri nalogah, ki so se medsebojno povezovala in jih je bilo treba točkovati glede na prejšnje naloge. Trije učitelji so prispevali komentar, naj bodo navodila manj dvoumna oziroma bolj natančna.

3.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 3.12

	Število	Delež (%)
Da.	22	13,66
Ne.	139	86,34
Skupaj	161	100,00

Večini učiteljev (86,34 %) se je zdelo točkovanje nalog ustrezno, le manjšemu delu učiteljev (13,66 %) se je točkovanje katere izmed nalog zdelo neustrezno.

Največ (12) učiteljev je zapisalo, da so bile neustrezno točkovane naloge, pri katerih so učenci za več pravih rešitev dobili samo eno točko (naloge 3.e, 4.a, 4.b, 4.c, 5.b). Pet učiteljev je zapisalo, da je bilo točkovanje neustrezno povsod tam, kjer so učenci izgubljali točke, ker niso pravilno rešili povezane prejšnje naloge. Trije učitelji so omenili, da je bilo za nalogo 4.d v navodilih za vrednotenje neustrezno točkovanje za delno ustrezno strategijo, ki ne pripelje do končnega rezultata. Enega učitelja je zmotilo, da učenci niso dobili točke pri nalogi 3.b, če so pravilno izmerili dolžino Poti 2 ali Poti 3. Enemu učitelju pa se je zdelo neustrezno, da je bil pri nalogah 6.c, 6.d in 7.d. ovrednoten samo rezultat, brez strategije, predvsem glede na zahtevnost in kompleksnost nalog.

3.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

Dodaten komentar v tej rubriki je zapisalo 21 učiteljev, od tega jih je 16 podalo komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, 5 pa jih je komentiralo postopek vrednotenja.

Pet učiteljev je pohvalilo navodila za vrednotenje, zapisali so, da so bila navodila jasna in korektna. Eden izmed učiteljev je posebej pohvalil vrednotenje sestavljenih nalog, saj navodila omogočajo učiteljem, da kljub napačnemu izračunu v prejšnjih nalogah dodelijo točke, če so nadaljnji izračuni pravilni, in tako učenci niso večkrat kaznovani za napačne rešitve. Trije učitelji pa so bili nasprotno kritični do sestavljenih nalog, saj so zapisali, da učenci izgubljajo točke, če ne rešijo pravilno izhodiščne naloge.

V svojih odgovorih so učitelji dali tudi predloge glede točkovanja: en učitelj je zapisal, da naj se nalogam poleg točke za rešitev dodaja tudi točka za postopek; eden je predlagal, da naj se točkuje čisto vsak pravilen odgovor, eden pa predlaga uvedbo polovičnih točk za delno pravilen odgovor.

En učitelj je v svojem komentarju predlagal, da naj bodo naloge sestavljene tako, da je možen samo en rezultat.

Tistih pet učiteljev, ki so namesto navodila za vrednotenje komentirali postopek vrednotenja, je večinoma omenjalo zamudnost izpolnjevanja točkovnikov in preobremenjenost ocenjevalcev. Predlagajo prehod na elektronsko vrednotenje.

En učitelj pa je v tej rubriki podal zgolj splošno ugotovitev, in sicer da je preizkus vseboval veliko logičnega razmišljanja in sklepanja, sam pa pogreša več nalog s temeljnimi standardi znanja.

4 Stališča do poskusnega preverjanja znanja

Na vprašanja o stališčih do poskusnega preverjanja znanja in o koristnosti uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu so odgovarjali vsi učitelji, ki so izpolnjevali anketo. Teh je bilo 236.

4.1 Kakšen odnos imate do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.1

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	138	58,47
Negativen.	39	16,53
Drugo.	59	25,00
Skupaj	236	100,00

58,47 % učiteljev ima pozitiven odnos do poskusnega preverjanja v 3. razredu, 16,53 % pa jih ima negativnega. Odgovor »Drugo« je v vprašalniku izbrala četrtnina učiteljev.

Pod *Drugo* je 28 učiteljev od 59 napisalo, da imajo do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu nevtralen odnos oziroma imajo o tem mešane občutke. Učitelji, ki omenjajo mešane občutke, kot pozitivno plat navajajo, da preizkus lepo povzame znanje celotnega prvega triletja. Kot negativno plat pa navajajo stres in obremenitev za učence, preveliko količino nalog, prestroga navodila za vrednotenje, premalo časa, neprimeren čas izvedbe, nepremišljeno izvedbo in potrebo po predrugačenju sistema.

20 učiteljev je zapisalo, da se jim zdi poskusno preverjanje znanja nepotrebno, nesmiselno ali nekoristno. Nekateri so to utemeljili še z razlago, da jim preizkus ne da povratne informacije o znanju učencev, da je izvedba organizacijsko zahtevna in da s strani vodstva šole in staršev doživljajo pritiske glede rezultatov.

Trije učitelji poudarjajo, da preizkusa učenci ne jemljejo resno, ker se rezultati ne štejejo k oceni. Trije učitelji so tudi zapisali, da preizkus ni prilagojen učencem s posebnimi potrebami. Prav tako trije učitelji so opozorili še na to, da so tipi nalog v preizkusu drugačni kot tisti, ki jih sicer uporabljajo z učenci v razredu (in so v predpisanih delovnih zvezkih). En učitelj zato predlaga, da bi se za učitelje pripravilo gradivo, namenjeno pripravi učencev na nacionalno preverjanje (naloge bi lahko reševali že v 1. in 2. razredu).

Posamezni učitelji so zapisali še: preizkus je primeren za sposobne učence, preverjanje znanja je uvedeno prehitro in tudi, da bi moralo biti preverjanje obvezno za vse.

4.2 Kakšen odnos so imeli učenci do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.2

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	108	45,76
Negativen.	29	12,29
Drugo.	99	41,95
Skupaj	236	100,00

Slaba polovica učiteljev (45,76 %) je odnos učencev do poskusnega preverjanja ocenila kot pozitiven, 12,29 % učiteljev pa meni, da imajo učenci do preverjanja negativen odnos.

Za možnost *Drugo* se je odločilo 99 učiteljev.

Največ učiteljev (29) je zapisalo, da mnenja učencev ne poznajo, saj so sodelovali le kot ocenjevalci. 22 učiteljev je komentiralo, da so bili učenci brez posebnega mnenja oziroma da so imeli nevtralen odnos. 20 učiteljev je zapisalo, da je bilo učence strah, da so bili vznemirjeni in zaskrbljeni, 13 učiteljev pa je navedlo, da učenci preverjanja niso vzeli resno oziroma da so bili nezainteresirani (nekateri so dodali, da zato, ker »ni bilo za oceno«). Pet učiteljev je zapisalo, da je bilo mnenje učencev različno, odvisno od posameznih učencev (tiste z učnimi težavami je bilo strah, nekateri se potrudijo, drugi ne itd.). Štiri učitelji pa so zapisali, da je bilo mnenje učencev pozitivno.

Posamezni učitelji so napisali še: da so poskrbeli za to, da preverjanja niso preveč poudarjali; da je odnos učencev odvisen od pristopa učitelja; da učitelji prikažejo NPZ kot nekaj pozitivnega, zato učenci ne kažejo odklonilnega odnosa, se ga pa bojijo; da so učenci resno vzeli preverjanje in jim je bilo zanimivo, a so imeli premalo časa za reševanje; da so učenci imeli do preverjanja slovenščine pozitiven, do preverjanja matematike pa izrazito negativen odnos.

4.3 Kakšen odnos so imeli starši do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

Preglednica 4.3

	Število	Delež (%)
Pozitiven.	91	38,56
Negativen.	27	11,44
Drugo.	118	50,00
Skupaj	236	100,00

Dobra tretjina učiteljev (38,56 %) meni, da je odnos staršev do poskusnega preverjanja pozitiven, 11,44 % pa, da je odnos staršev do preverjanja negativen.

Natančno polovica učiteljev (50,00 %) se je izrekla za možnost *Drugo*. Večinoma so ti učitelji (45) napisali, da se starši niso opredelili oziroma da niso izrazili posebnega odnosa

do tega, 41 učiteljev pa, da nimajo podatka oziroma da odnosa staršev ne poznajo. Trinajst učiteljev je zapisalo, da so imeli starši pomisleke, da so bili zaskrbljeni oziroma v preverjanju niso videli smisla. Enajst učiteljev je komentiralo, da so imeli starši mešane občutke oziroma da so bili različnih mnenj. Posamezni učitelji so navedli še: da staršev s preverjanjem niso obremenjevali; da starši najboljših učencev svojih otrok niso prijavili na preverjanje; da starše vedno zanimajo samo povprečje otroka v primerjavi z državnim in razlogi za tak uspeh ter da so bili starši začudeni ob novici, da bo potekalo poskusno preverjanje, in so želeli pojasnilo, ali bo rezultat vplival na oceno. En učitelj ni napisal komentarja.

4.4 Če nam želite v zvezi s poskusnim preverjanjem znanja v 3. razredu še kaj sporočiti, prosimo, zapišite.

Dodatni komentar o poskusnem preverjanju znanja je zapisalo 65 učiteljev.

Največ (28) jih meni, da sta bila preizkusa preobsežna, prezahtevna, da je bilo preveč nalog in premalo časa za reševanje. Enajst učiteljev pravi, da je bil čas pisanja neustrezen in predlagajo izvedbo kasneje v šolskem letu (maja ali junija), eden izmed njih predlaga izvedbo v 4. razredu. Trije učitelji so zapisali, da je preverjanje v 3. razredu nepotrebno, nesmiselno oziroma da so naloge neustrezne. Prav tako trije učitelji so opozorili, da so preizkusi preverjali vsebine, ki jih še niso obravnavali. O sestavi preizkusov je svoj predlog napisalo še pet učiteljev, in sicer da naj bodo preizkusi primerni znanju povprečnih učencev, sestavljeni naj bodo na podlagi didaktičnih priporočil iz učnega načrta in vsebujejo naj naloge, ki pokažejo znanje prvega triletja. Trije učitelji so izrazili pozitiven odnos do preverjanja v 3. razredu. Eden izmed njih je zapisal, da se mu preverjanje zdi koristno, eden je komentiral, da so naloge odlične, eden pa je predlagal, da se za preizkus naredi dobra reklama in se seznanijo vsi deležniki s cilji NPZ. Trije učitelji so komentirali, da bi morale preverjanje imeti večjo težo oziroma da bi morale biti obvezno ter pod enakimi pogoji kot preverjanje v 6. in 9. razredu. Dva učitelja sta poudarila, da se jima preverjanje ne zdi smiselno, če v njem ne sodelujejo vse šole. Dva učitelja sta opozorila na problematiko učencev, katerih materni jezik ni eden izmed uradnih jezikov v Sloveniji in na preizkusu dosegajo slabe rezultate (npr. romsko ali albansko govoreči učenci). Dva učitelja sta napisala komentar, ki se nanaša na preizkuse, in sicer da naj se besedilne naloge v preizkusih ne navezujejo druga na drugo.

Posamični komentarja sta bila še, da so učenci zelo resno jemali pisanje poskusnega preverjanja znanja ter da priprava na preverjanje vzame veliko ur, kar pomeni, da je treba pohiteti z obravnavo snovi in je manj časa za utrjevanje in ponavljanje redne snovi.

Dani so bili tudi nekateri predlogi: eden od učiteljev je predlagal, da bi bilo preverjanje izbirno in bi se ga udeležili le tisti učenci, ki si to želijo, in prav tako en učitelj, da bi naloge za preizkus sestavljali le učitelji prve triade. Eden od učiteljev je izrazil tudi željo, da bi se pridružil skupini, ki sestavlja naloge.

4.5 Na dvostopenjski lestvici ocenite koristnost uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu.

Odgovora: *Strinjam se / Ne strinjam se*

Preglednica 4.5

	Strinjam se (%)	Ne strinjam se (%)	Skupaj (%)
NPZ bi bil smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.	67,80	32,20	100,00
NPZ bi odkrival močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.	56,36	43,64	100,00
NPZ bi odkrival šibka področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.	58,90	41,10	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje dela na šoli.	35,17	64,83	100,00
NPZ bi dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.	38,14	61,86	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.	33,47	66,53	100,00
NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.	33,90	66,10	100,00

Večina učiteljev (67,80 %) se strinja, da bi bil NPZ smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca, več kot polovica (56,36 %) jih tudi meni, da bi NPZ odkrival močna področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti, in ravno tako, da bi NPZ odkrival šibka področja v znanju učencev, predvidenem z učnimi načrti (58,90 %). Učitelji (64,83 %) izražajo nestrinjanje s tem, da bi NPZ vplival na izboljšanje dela na šoli, prav tako se ne strinjajo, da bi NPZ dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela (61,86 %), da bi NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na njihovi šoli (66,53 %) in da bi vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na njihovi šoli (66,10 %).

5 Zaključek

Na anketni vprašalnik, ki je bil namenjen učiteljem, ki so pri poskusnem preverjanju sodelovali kot razredni učitelji in/ali ocenjevalci preizkusov iz slovenščine in/ali ocenjevalci preizkusov iz matematike, je odgovorilo 236 učiteljev.

Izvedba poskusnega preverjanja znanja: analiza odgovorov kaže, da je v 42 % primerov prijavo na poskusno preverjanje izvedel ravnatelj po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda, v 34 % pa je prijavo na poskusno preverjanje izvedel ravnatelj brez predhodnega posvetovanja z učitelji. Največ šol je za izvedbo poskusnega preverjanja iz slovenščine (58 %) in matematike (57 %) izbralo prvo šolsko uro. Šole so v večini za pripravo na pisanje potrebovale od 10 do 15 minut (51 %). Po mnenju učiteljev (92 %) učenci niso imeli težav pri lepljenju šifer, prav tako niso imeli težav z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa (97 %) in pri drugih opravilih (93 %). 53 % učiteljev navaja, da učenci niso imeli težav pri trganju perforirane priloge pri slovenščini.

Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine: 53 % učiteljev meni, da je bilo izhodiščno besedilo ravno prav dolgo, 82 % jih navaja, da je bilo ravno prav zahtevno. Celotni preizkus se je večini (72 %) zdel ravno prav zahteven. Večina anketiranih (56 %) meni, da so imeli učenci ravno prav časa za reševanje preizkusa. Navodila za reševanje nalog ocenjujejo kot primerna (93 %), ravno tako so bili ustrezni tipi nalog (97 %). Menijo, da naloge niso bile prezahtevne (80 %), vsi (100 %) pa se strinjajo, da naloge niso bile premalo zahtevne. Z vrednotenjem nalog niso imeli težav (83 %). Učiteljem ocenjevalcem se je v večini točkovanje nalog zdelo ustrezno (82 %).

Ocena in strokovni komentar poskusnega preverjanja znanja iz matematike: večina (70 %) anketiranih meni, da je bil preizkus prezahteven. 88 % učiteljev navaja, da je bilo časa za reševanje preizkusa premalo. Navodila za reševanje nalog so bila za večino primerna (81 %), prav tako se večini zdi dobro, da navodila vsebujejo slikovne znake (89 %). Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni (87 %). Dobri polovici (52 %) učiteljev se je zdelo, da je kakšna izmed nalog prezahtevna, skoraj vsi (98 %) pa se strinjajo, da naloge niso bile premalo zahtevne. 94 % jih deli mnenje, da so bile v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja, 82 % pa, da ni bilo prevelikega poudarka na posamezni matematični vsebini. Z vrednotenjem nalog niso imeli težav (91 %), pa tudi točkovanje nalog se jim je zdelo ustrezno (86 %).

Stališča do poskusnega preverjanja: dobra polovica učiteljev (58 %) ima pozitiven odnos do poskusnega preverjanja v 3. razredu. 46 % jih ocenjuje, da imajo pozitiven odnos tudi učenci, medtem ko jih je 39 % odgovorilo, da imajo pozitiven odnos starši. Učitelji se strinjajo (68 %), da bi bil NPZ smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca. Prav tako se večina strinja, da bi NPZ odkrival močna področja v znanju učencev (56 %), in tudi, da bi odkrival šibka področja v znanju učencev (59 %). Učitelji se ne strinjajo (65 %), da bi NPZ vplival na izboljšanje dela na šoli, prav tako se ne strinjajo (62 %), da bi NPZ dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela. Ne strinjajo se niti s tem, da bi NPZ vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja (67 %) in ocenjevanja (66 %) na njihovi šoli.

PRILOGA

ANKETNI VPRAŠALNIK ZA SODELUJOČE PRI POSKUSNEM PREVERJANJU ZNANJA V 3. RAZREDU OSNOVNE ŠOLE

Spoštovani učiteljice in učitelji,

pred vami je vprašalnik, s katerim želimo pridobiti vaše mnenje o poskusnem preverjanju znanja učencev v 3. razredu. Prosim vas, da odgovorite na vprašanja.

V vprašalniku se slovnična oblika za moški spol uporablja kot nevtralna oblika za moški in ženski spol.

SODELOVANJE PRI POSKUSNEM PREVERJANJU ZNANJA

Pri poskusnem preverjanju znanja v 3. razredu sem sodeloval kot:
(Izberite ustrezne odgovore.)

- razredni učitelj pri izvedbi poskusnega preverjanja.
- ocenjevalec preizkusov znanja iz slovenščine.
- ocenjevalec preizkusov znanja iz matematike.

1 IZVEDBA POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA

1.1 Kako ste se na šoli odločili za prijavo na poskusno preverjanje znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, brez predhodnega posvetovanja z učitelji.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učiteljskim zborom.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji razrednega pouka.
- Na poskusno preverjanje znanja nas je prijavil ravnatelj, po predhodnem dogovoru z učitelji 3. razreda.
- Drugo: (Zapišite.)

1.2 Katero šolsko uro ste določili za izvedbo poskusnega preverjanja znanja iz slovenščine oziroma iz matematike?

(Šolsko uro izberite za vsak predmet posebej.)

	1. šol. uro	2. šol. uro	3. šol. uro	4. šol. uro	5. šol. uro	6. šol. uro
Slovenščina	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Matematika	☐	☐	☐	☐	☐	☐

1.3 Koliko časa ste porabili za pripravo na pisanje (lepljenje šifer, branje navodil z naslovnice ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Manj kot 5 minut.
- Od 5 do 10 minut.
- Od 10 do 15 minut.
- Več kot 15 minut.

1.4.1 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri lepljenju šifer?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.2 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri trganju perforirane priloge pri slovenščini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne morem odgovoriti, ker sem sodeloval samo pri pisanju matematike.
- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.3 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave z razumevanjem navodil na naslovnici preizkusa?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

1.4.4 Ali so imeli učenci pred začetkom pisanja kakršnekoli težave pri drugih opravilih?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Ne.
- Da. Pojasnite: _____

2 OCENA IN STROKOVNI KOMENTAR POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA IZ SLOVENŠČINE

OCENA IZHODIŠČNEGA BESEDILA

2.1 Kako ocenjujete dolžino izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Izhodiščno besedilo je bilo prekratko.
- Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav dolgo.
- Izhodiščno besedilo je bilo predolgo.

2.2 Kako ocenjujete zahtevnost izhodiščnega besedila?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Izhodiščno besedilo je bilo premalo zahtevno.
- Izhodiščno besedilo je bilo ravno prav zahtevno.
- Izhodiščno besedilo je bilo prezahtevno.

2.3 Če imate še kakšen komentar v zvezi z izhodiščnim besedilom, ga, prosimo, napišite.

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

2.4 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Preizkus je bil prezahteven.
- Preizkus je bil ravno prav zahteven.
- Preizkus je bil premalo zahteven.

2.5 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.

2.6 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.
- Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.

Odgovor *Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna:*

Navedite nalogo, pri kateri navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge

Utemeljitev

2.7 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.
- Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.

Odgovor *Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni*:

Navedite primer tipa naloge, ki je bil neustrezen, in pojasnite, zakaj:

2.8 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela prezahtevna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.9 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela premalo zahtevna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

2.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.
- Z vrednotenjem nalog sem imel težave.

Odgovor *Z vrednotenjem nalog sem imel težave*:

Navedite nalogo, pri kateri ste imeli težave z vrednotenjem, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite nalogo, pri kateri se vam je zdelo točkovanje neustrezno, in pojasnite, zakaj.

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

2.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

3 OCENA IN STROKOVNI KOMENTAR POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA IZ MATEMATIKE

OCENA PREIZKUSA ZNANJA

3.1 Kako ocenjujete zahtevnost celotnega preizkusa znanja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Preizkus je bil prezahteven.
- Preizkus je bil ravno prav zahteven.
- Preizkus je bil premalo zahteven.

3.2 Ali je čas reševanja preizkusa učencem zadostoval?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci preveč.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci ravno prav.
- Časa za reševanje preizkusa so imeli učenci premalo.

3.3 Ali so bila navodila za reševanje nalog za učence primerna (razumljivost, jasnost, nedvoumnost, dolžina ipd.)?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Navodila za reševanje nalog so bila za učence primerna.
- Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna.

Odgovor *Navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna:*

Navedite nalogo, pri kateri navodila za reševanje nalog za učence niso bila primerna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge

Utemeljitev

3.4 Ali se strinjate, da je za lažje razumevanje navodil dobro, da ta vsebujejo slikovne znake, npr. kvadrček za plus, minus ...?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

3.5 Kako ocenjujete tipe nalog v preizkusu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Tipi nalog v preizkusu so bili ustrezni.
- Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni.

Odgovor *Tipi nalog v preizkusu so bili neustrezni:*

Navedite primer tipa naloge, ki je bil neustrezen, in pojasnite, zakaj:

3.6 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence prezahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela prezahtevna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

3.7 Ali se vam je zdela katera od nalog za učence premalo zahtevna?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite, katera naloga se vam je zdela premalo zahtevna, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

3.8 Ali so bile po vašem mnenju v preizkusu zajete vse temeljne matematične vsebine prvega triletja?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Ne*:

Navedite, katere vsebine niso bile zajete:

3.9 Ali menite, da je bil v preizkusu prevelik poudarek na določeni matematični vsebini?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Katera vsebina je bila preveč poudarjena?

3.10 Če imate še kakšen komentar v zvezi s preizkusom znanja, ga, prosimo, napišite.

OCENA NAVODIL ZA VREDNOTENJE

3.11 Ali ste imeli z vrednotenjem nalog težave?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Z vrednotenjem nalog nisem imel težav.
- Z vrednotenjem nalog sem imel težave.

Odgovor *Z vrednotenjem nalog sem imel težave*:

Navedite nalogo, pri kateri ste imeli težave z vrednotenjem, in pojasnite, zakaj:

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

3.12 Ali se vam je zdelo točkovanje katere izmed nalog neustrezno?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Da.
- Ne.

Odgovor *Da*:

Navedite nalogo, pri kateri se vam je zdelo točkovanje neustrezno, in pojasnite, zakaj.

Številka naloge	Utemeljitev
<input type="text"/>	<input type="text"/>

3.13 Če imate še kakšen komentar v zvezi z navodili za vrednotenje, ga, prosimo, napišite.

4 STALIŠČA DO POSKUSNEGA PREVERJANJA ZNANJA

4.1 Kakšen odnos imate do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.2 Kakšen odnos so imeli učenci do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.3 Kakšen odnos so imeli starši do poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu?

(Izberite enega od ponujenih odgovorov.)

- Pozitiven.
- Negativen.
- Drugo: (Zapišite.) _____

4.4 Če nam želite v zvezi s poskusnim preverjanjem znanja v 3. razredu še kaj sporočiti, prosimo, zapišite:

4.5 Na dvostopenjski lestvici ocenite koristnost uvedbe obveznega NPZ v 3. razredu. Odgovora: *Strinjam se.* / *Ne strinjam se.*

- 4.5.1 NPZ bi bil smiseln in koristen, saj bi dal učencu in učitelju dodatno informacijo o znanju učenca.
- 4.5.2 NPZ bi odkrival **močna** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 4.5.3 NPZ bi odkrival **šibka** področja v znanju učencev, predpisanem z učnimi načrti.
- 4.5.4 NPZ bi vplival na izboljšanje dela na šoli.
- 4.5.5 NPZ bi dal učiteljem dodatne informacije o kakovosti njihovega dela.
- 4.5.6 NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti poučevanja na naši šoli.
- 4.5.7 NPZ bi vplival na izboljšanje kakovosti ocenjevanja pri pouku na naši šoli.

Za sodelovanje se vam najlepše zahvaljujemo.